

नीति तथा कार्यक्रम, २०८२
आ.व. २०८२/८३

स्विकृत मिति : -२०८२।०३।१०

नेचासल्यान गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिका कार्यालय

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम २०८२/०८३

नेचासल्यान गाउँपालिकाको यस गरिमामय सभामा गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले पालिकावासीबाट प्राप्त जनमतको उच्च सम्मान गर्दै आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गइरहेको छ ।

यस अवसरमा सर्वप्रथम, देशमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना, मुलुकको सर्वाङ्गिक विकास र समृद्धिका लागि पटक पटकको ऐतिहासिक जनआन्दोलनमा सहभागी हुँदै, त्याग, संघर्ष र जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै वेपत्ता पारिएका, द्वन्द्व पिडीत, घाईते तथा अपाङ्गता हुनु भएका योद्धाहरु प्रति उच्च सम्मान सहित स्मरण गर्दछु ।

नेचासल्यान गाउँपालिका, पालिकावासीको आशा र भरोसाको केन्द्रविन्दु हो । स्थानीय सरकार पालिका वासीको घरदैलोको सरकार हो । घरदैलोको सरकारको प्रत्यक्ष अनुभूती दिलाउन सिमीत श्रोत, साधन र क्षमताको अधिकतम प्रयोग गरि पालिकावासीमा प्रत्यक्ष परिवर्तनको अनुभूती गराउन प्रयात्नशील रहेको छ ।

यस अवधिमा यस गाउँपालिकाको सुशासन, विकास र सेवा प्रवाहमा सहयोग पुर्याउने संघ तथा प्रदेश सरकार, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सम्पूर्ण गाउँवासी एवम् सरोकारवाला निकायलाई नेचासल्यान गाउँपालिका धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ ।

अब म यस गरिमामय सभामा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को उपलब्धी सारसंक्षेपमा प्रस्तुत गर्दछु ।

१. गाउँपालिकाको प्रशासनीक भवन निर्माण सम्पन्न गरि सेवा प्रवाह आफ्नै प्रशासनिक भवनबाट भइरहेको छ ।

२. सगरमाथा बहुप्राविधिक शिक्षालयको लागि ६५ रोपणी जग्गाको प्राप्ती गरि हाल एकेडेमिक भवन निर्माण कार्य प्रारम्भ भइरहेको छ ।

३. मातृशिशु स्याहार कार्यक्रम मार्फत बालमृत्युदर र मातृमृत्युदरलाई न्युनिकरण गरिएको छ ।

४. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र तथा नेचा अस्पताल र स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने संस्थाहरु संगको समन्वयमा विशेषज्ञ सेवा मार्फत यस गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानमा समय समयमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरि अधिक जनसङ्ख्या लाभान्वित भएका छन् ।

५. लैंगिक विभेद न्यूनीकरण र आर्थिक बचत सचेतनाका लागि बालिका बचत खाता मार्फत बालिकाहरु लाभान्वित भएका छन् ।

६. स्वच्छ, सुरक्षित खानेपानीको वितरणको लागि एक घर एक धारा, मुहान संरक्षण, लिफ्टिड परियोजना, खानेपानीको व्यवस्थित उपयोगको लागि मिटर जडान, स्थलगत तालिम लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।

७. पर्यटन प्रवर्द्धनका क्षेत्रमा गौरीटापमा जीपलाइन, आहालेमा भगवान गौतम बुद्धको मुर्ती स्थापना र जम्दीपार्क क्षेत्रमा विभिन्न संम्रचना निर्माण भइरहेको छ ।

८. अनलाईन पद्धति मार्फत विद्युतिय सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिईएको छ ।

९. विकास आयोजनामा सम्बन्धीत उपभोक्ता तथा सामुदायिक क्षेत्र लगायतको लागत साझेदारिमा योजना कार्यान्वयन गर्ने गरिएको छ ।

१०. एक वडा एक खेल मैदानको अवधारण अन्तर्गत नेचासल्यान ४ को फुर्कमा २५ रोपणी भन्दा बढी जग्गा व्यवस्थापन गरि खेल मैदान निर्माणको चरणमा रहेको छ ।

११. प्रशासनीक भवन अन्तर्गत वडा नम्बर १ र ५ को निर्माण अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

१२. वडा नम्बर १ सिमखर्कको कुसुम थुतेन गुम्बा र वडा नम्बर ५ को छोलीड गुम्बामा निर्माणको चरणमा रहेको छ ।

१३. कृषि क्षेत्रको विकासका लागि हरेक वडामा कृषि-पशु प्राविधिक व्यवस्था गरि कृषि उपज निर्यात गर्न कृषि एम्बुलेन्सलाई निरन्तरता दिएको ।

१४. ५ वटै वडामा एक महिलाहरूको समुह गठन गरिएको र सो समुह मार्फत उनीहरूको जिवीकोपार्जनमा सहज हुने कार्यक्रम सञ्चालनको क्रममा रहेको छ ।

१. कृषि

- नेचासल्यान गाउँपालिकाले यस आर्थिक वर्षमा कृषि तथा पशुपालनलाई प्राथमिकतामा राखेर कृषक संरक्षण तथा उत्पादन बढवामा निरन्तरता दिइनेछ ।
- "बसौ युवा गाउँमा, गरौ उद्यम आफ्नै ठाउँमा" भन्ने मुल नाराका साथ युवाहरूलाई कृषि पेशामा दिगो रूपमा आवद्धता गराउदै आत्मनिर्भर बनाउन लागि यान्त्रिकीकरण, आधुनिकीकरण, विविधीकरण तथा बजारीकरण गरी कृषि पेशालाई सम्मानजनक पेशा बनाउन पहल गरिनेछ । साथै अनुदानमा प्रविधि उपलब्ध कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- कृषि एम्बुलेन्स सेवालाई थप प्रभावकारी बनाई उत्पादित उपजहरूलाई अन्यत्र बजारसम्म पुर्याउने कामलाई निरन्तरता दिईनेछ । आयातित र निर्यात गरिने उपजको समेत तथ्याङ्क राखि सोही अनुरूप योजना बनाईने छ ।
- तोरी तेलमा आत्मनिर्भर बनाउन तोरी खेतीलाई निरन्तरता दिदै निःशुल्क रूपमा स्थानीय जातका बिउ वितरण, प्राविधिक सहयोग प्रदान गरि तेल पेलन सल्यान क्षेत्रमा मिलको व्यवस्थापन गरिने छ, साथै आवश्यकताका आधारमा अन्य क्षेत्रमा पनि विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- स्थानीय कृषि उत्पादन वृद्धि गर्दै पालिकाबाट आत्मनिर्भर भएका कृषि तथा पशुजन्य वस्तुलाई वैज्ञानिक कर प्रणाली लागू गर्न पहल गरिनेछ । आयातित वस्तुहरूलाई न्युनिकरण र स्थानीय अर्गानिक उत्पादन तथा प्रयोगमा जोड दिइने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- सरोकारवालाहरूसंग वृहत छलफल गरि कृषिजन्य वस्तुको लागत मुल्य (समर्थन मुल्य) निर्धारण गर्न पहल गरिनेछ । साथै उत्पादित चिज वस्तुको एकिक तथ्याङ्क लिइनेछ ।
- कृषि बालीमा लाग्ने रोग किराहरूको रोकथाम तथा निदान, खेती प्रविधिको वारेमा जानकारीको लागि टोलटोलमा कृषि प्राविधिक खटाउने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- कृषकहरूले परम्परागत रूपमा लगाएका पुराना आँपका बोटहरू हटाउन चाहेमा पालिकाले शुदानमा उन्नत जातको आँप तथा एभोकाडो (घिउ फल) विरुवा उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- आलुचिस्यान भण्डारण केन्द्रलाई व्यवस्थित सञ्चालनको प्रबन्ध गरिने छ ।
- पालिकाको तुईनटार क्षेत्रमा मरिच, भुईँकटहर, रुखकटहर, उन्नत जातको आँप, लिची विस्तारको योजना बनाइनेछ । साथै भूगोल अनुसारको अन्य जडिबुटि टिम्बुर, चिराइतो, मसला तथा खाद्य वस्तुको उत्पादन बृद्धिमा प्रोत्साहित गरिने छ ।

- रैथाने जातको विउविजन संकलन गरि कृषि शाखाबाट वितरणको कार्यलाई कार्यान्वयन गरिने छ। साथै जुनेलो, घैया, कागुनो, फापर,जौ, कैलो भटमास र विभिन्न जातका स्थानीय धानको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गरिनेछ। आयातित विउविजनलाई निरुत्साहित गर्दै लगिने छ ।
- उत्कृष्ट कृषक सम्मान नीतिलाई निरन्तरता दिदै लगिने छ ।
- नगदे वालीलाई बढावा दिन वखें तथा हिउँदे फलफल सुन्तला र कागतीको रोपणमा वृद्धि गर्दै लगिनेछ।
- जैविक मल तथा जैविक किटनाशक औषधिको उत्पादन तथा प्रयोगलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी रूपमा सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
- नेचासल्यान कोशेली घर संचालन गरि स्थानीय उत्पादनको बजारीकरणको प्रवर्द्धन गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिदै व्यवस्थित व्यवस्थापन गरिनेछ।
- बाझो जमिनलाई उपयोगमा ल्याउने किसानलाई प्रोत्साहनको कार्यक्रममा थप सहूलियतको नीतिलाई लागू गर्दै कफि, चिया,अलैंची घाँसखेती गर्ने कार्यलाई बढवा दिइनेछ। साथै कृषि फर्म, व्यवसायिबिच नियमित समन्वय र अन्तरक्रिया गरिनेछ।
- वेमौसमी तरकारी र फलफूल उत्पादक किसानलाई अनुदान प्रदान गरिनेछ।
- कृषकको प्राविधिक, ज्ञान, क्षमता र चेतनाको स्तरमा सुधार ल्याउन आवश्यकताका आधारमा सेवा-टेवा सहितको तालिम संचालन गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको हावापानी, भूगोल र माटोको अध्ययन गरि चकलाबन्दि खेती प्रणालीको अवधारणालाई अगाडी बढाउन पहल गरिनेछ।
- किसानलाई सिकाई कार्यमा थप प्रभावकारी बनाउनका लागि प्रत्येक वडामा एक/एक वटा नमुना सिकाई केन्द्र फर्म स्थापना गर्न पहल गरिनेछ।
- कृषि शाखाको मातहतमा रहने गरि एग्रोभेट संचालन कार्यलाई अगाडी बढाईनेछ।
- सामुदायिक बन र सार्वजनिक स्थलमा एग्रि टुरिजमको अवधारणालाई अगाडी बढाउन प्रयास गरिनेछ।
- स्वाभिमानी इमान्दार किसानहरुलाई उत्पादन परिमाणका आधारमा पुरस्कार र प्रोत्साहनको व्यवस्था मिलाईनेछ।
- नेचासल्यान गाउँपालिकाको मुख्य पेशा कृषि भएकाले यसलाई उत्पादनमुलक बनाउन थप विज्ञ एक जना BAC AG अध्ययनको लागि सरकारी क्याम्पसमा लाग्ने लागतको ५०% अनुदान गाउँपालिकासँग सम्झौता गरी चालु आ.व.बाट उपलब्ध गराउने गरी बजेट विनियोजन गरिनेछ।

२. पशुपालन

- पशु तथा पशुजन्य पदार्थको उत्पादन वृद्धिका लागि आवश्यक पर्ने उत्पादन सामग्रीहरुमा कृषकको पहुँच बढाई उत्पादन लागत कम गरी पशुपालन व्यासायलाई प्रतिस्पर्धी बनाउन पहल गरिने छ ।
- कृषक तथा सरोकारवालाहरुको सहकार्यमा पशुपन्छी बजार सन्चालन विकास तथा विस्तारद्वारा कृषक व्यवसायी तथा उपभोक्ताको लागि प्रतिस्पर्धात्मक तथा गुणस्तरीय पसुवस्तुको बजार पहुँचमा सहज बनाइनेछ ।
- स्थान विपेशको सम्भाव्यताको आधारमा पशुवस्तु विशेषको पकेटहरुलाई केन्द्र विन्दु मानि व्यावसायीक पशुपालनको विकास गर्ने वातावरण संरक्षण एवं जैविक विविधताको संवर्द्धन र उपयोग गर्दै पशुपन्छीहरुमा आधारित आयआर्जन गर्ने खालको पशुजन्य उद्यमको अभिवृद्धि गरी खाद्य सुरक्षा स्थिति सुदृढ गर्न पहल गरिने छ ।
- पशुपालन व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक दक्षता एवं क्षमता अभिवृद्धि गर्न पहल गरिने छ ।
- पशुपालन तथा दुग्ध उत्पादन व्यावशायलाई प्रोत्साहन तथा दुग्धमा आत्मनिर्भर बनाउन भैसि प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

- मासु जन्य पदार्थको स्वच्छ र सहज आपूर्तिको लागि व्यवस्थित बधशाला (slaughter house) निर्माण गरिनेछ
 - गाईभैसी/, बाखा, कुखुराकालिजहरु लगायतका व्यावसायिक/क पशुपालनका लागि विभिन्न कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।
 - पशुधनको क्षति न्यूनिकरणको लागि रोग नियन्त्रण, पशु स्वास्थ्य, प्रयोगशाला सेवा, खोप तथा बन्ध्याकरण शिविर संचालन कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाई संचालन गरिनेछ ।
 - पशुजन्य वस्तुको आन्तरिक उत्पादनलाई बढवा दिई अन्यत्रबाट हुने आयातलाई निरुत्साहित गरी कृषकलाई पशुपालन पेशाप्रति अझ आत्मानिर्भर बनाउन एक वडा एक पशु प्राविधिक व्यवस्था गरी कृषकहरुलाई प्राविधिक रूपमा सक्षम बनाईने छ ।
 - पशुजन्य उत्पादन वृद्धिका लागि नस्र सुधारका गर्न कृत्रिम गर्भाधान तथा उन्नत जातका भाले पशुहरु वितरण गरी पशु प्रजनन गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
 - पशुपालनमा लागत कम गरी उत्पादकत्व वृद्धि गर्नको लागि चरन क्षेत्र सुधार हिउँदे घाँस (जै) को विउ वितरण तथा स्थानिय स्तरमा नै विउ उत्पादन गर्न पशुपालक कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
 - कृषकको क्षमता अभिवृद्धिको लागि गाउँपालिका स्तर तथा प्रदेश स्तरको तालिम केन्द्रसँग समन्वय गरी विभिन्न तालिम तथा गोष्ठीहरु संचालन गरिनेछ ।
 - प्रतेक वडाहरुमा पशुपछि ल्याव स्थापना गरि संचालन गरिनेछ । जस्तै गोबर परिक्षण दुध परिक्षण अन्य रोगको परिक्षण गरिने छ ।
 - नेचासल्यान गाउँपालिका भित्रका संभावित क्षेत्रमा गाई कुखुराको साना, बंगुर, बाखा, भेडा, भैँसी, व्यावसायिक पकेट प्याकेज कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । साथै बंगुर, कुखुरा र अन्य पशुलाई आवश्यक दाना उत्पादनको लागि मध्यम उद्योग संचालन गर्न प्रयास गरिनेछ ।
 - पशुपक्षी विमा कार्यक्रम नेपाल सरकारबाट दोहोरो नहुनेगरी संचालनको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
३. शिक्षा विज्ञान तथा साहित्य
- न्यूनतम सेवा मापदण्डको आधारमा विद्यालयको सर्वेक्षण र स्तरीकरण गरी आवश्यकताको आधारमा शैक्षिक गुणस्तर सुधारका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । साथै विद्यालय शैक्षिक व्यवस्थापनमा सुधार ल्याउन कार्यसम्पादन परिक्षणको व्यवस्था गरिनेछ ।
 - सामुदायिक विद्यालयहरुमा विद्यार्थीको संख्या घट्दो क्रममा रहेकाले केही आधारभूत विद्यालयहरुलाई समयानुकूल मर्ज गर्दै लगिने र शिक्षक व्यवस्थापन समेत गरिनेछ । प्रविधियुक्त विद्यालय संचालनको लागि भौतिक तथा प्राविधिक व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछ ।
 - बालबालिकामा जीवनउपयोगी सीपको विकास तथा उद्यमशील भावनाको विकास गर्न पढाइ सँगै सीप विकास कार्यक्रमलाई संचालन गरिनेछ ।
 - शिक्षा क्षेत्रको गुणस्तर कायाम गर्नका सामुदायिक विद्यालयहरुलाई प्रविधिमैत्री बनाई आधुनिक शिक्षण सिकाइलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
 - विद्यालयको सिकाई उपलब्धीको स्तरवृद्धि गर्नको लागि विद्यालय व्यवस्थापन समिती, विद्यालय प्रशासन र अभिभावकको नियमित अन्तक्रियालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
 - विद्यालयको सर्वपक्षीय क्षेत्रको अनुगमनलाई निरन्तरता दिइनेछ । माघमिक विद्यालयमा मनोसामाजिक परामर्श प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिने छ ।
 - विद्यालयको अर्धवार्षिक तथा वार्षिक परीक्षा प्रणालीमा एकरूपता ल्याइने छ ।

- सबै सामुदायीक विद्यालयहरू मध्येवाट उत्कृष्ट अध्यापन गराउने, रचनात्मक, लगनशील लगायतका मापदण्डमा आधारित रहेर मूल्यांकन गरि विद्यालयलाई प्रोत्साहन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ। जेहेन्दार उत्कृष्ट विद्यार्थीहरूलाई अंकको आधारमा पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ।
- बालबालिकाको स्वास्थ्यलाई मुख्य प्राथमिकतामा राखी पोषणयुक्त र स्वास्थ्यवर्द्धक खानालाई प्रोत्साहन गर्दै विद्यालय दिवा खाजा र विद्यालय क्यान्टिनमा प्रयोग गरिने खाजामा पत्रु खाना (जंकफुड) निषेध गर्न प्रेरित गरिनेछ। साथै स्थानीय स्तरमा उत्पादित खाद्यान्नलाई विद्यालयमा दिवा खाजाको रूपमा प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ।
- सामुदायीक विद्यालयका छात्राहरूका लागि निशुल्क सेनेटरी प्याड प्रदानलाई निरन्तरता दिइने छ। साथै उक्त प्याड विसर्जनका लागि १४ वटा विद्यालयलाई Disposal Machine उपलब्ध गराइनेछ।
- सबै माध्यमिक विद्यालयमा स्काउट कार्यक्रमलाई विस्तार गरिनेछ।
- स्थानीय पाठ्यक्रम कार्यान्वयनको अवस्थामा रहेकोले प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि थप स्थानीय महत्वपूर्ण सामग्री सहित पाठ्यपुस्तक निर्माणको व्यवस्थापन गरिनेछ।
- संस्कार युक्त शिक्षा र योग शिक्षाको माध्यमबाट शिक्षक र विद्यार्थीहरूमा नैतिक शिक्षा विकासमा जोड दिइनेछ।
- “शिक्षा दिवस शिक्षकलाई अवसर” कार्यक्रम अन्तर्गत शिक्षा दिवसको अवसरमा शिक्षकको प्रतिभा प्रदर्शन गर्न शिक्षकद्वारा निर्मित सामग्री प्रदर्शनीको आयोजना गरि उत्कृष्ट शिक्षकहरूलाई पुरस्कृत गरिनेछ।
- विद्यालयमा रहेका विद्युतीय उपकरण मर्मत संभार गर्नका लागि दक्ष जनशक्ति बाट हार्डवेयर/सफ्टवेयर प्राविधिकको व्यवस्था पहल गरिने छ।
- सिकाई सीपको स्थानान्तरण तथा अनुभव आदानप्रदानका लागि विषय शिक्षकसंग सम्बन्धित विषयगत समिती गठन गरि शैक्षिक सुधारका निम्ति कार्यविधि मार्फत योजना तर्जुमा गरि लागु गरिनेछ।
- निजामती क्षेत्रमा प्रवेश गराउन लोक सेवाको कक्षा सञ्चालनको लागी आवश्यक व्यवस्थापन गरिने छ।
- साहित्य कार्यक्रम, साहित्यिक व्यक्ति सम्मान र साहित्यिक कृतिको अभिलेख राखि त्यस्ता साहित्यिक व्यक्तिहरूलाई सम्मान गरिनेछ।
- यस गाउँपालिकाभित्रको उत्कृष्ट जेहेन्दार उच्च अंक प्राप्त गर्ने १ जना विद्यार्थीलाई MBBS शिक्षा अध्ययनका लागि सरकारी कलेजमा लाग्ने लागतको ५०% गाउँपालिकासँग सम्झौता गरी अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ।

४. स्वास्थ्य

- प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र सल्यानलाई आधारभुत अस्पतालको रूपमा विकसित गर्न डिपिआर भईसकेकाले भवन निर्माण ठेक्काको प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ।
- महिलाहरूको आड खस्ने, पाठेघरको मुखको क्यान्सर, स्तन क्यान्सर, फिस्टुलाको समस्याहरूलाई पालिका भित्रकै स्वास्थ्य संस्था, अस्पताल तथा विभिन्न संस्था सग सम्बन्ध गरेर नियमित स्क्रिनिङको व्यावस्था मिलाइने छ। साथै समस्या देखिएमा पालिका भित्रै उपचार सम्भव हुने भए व्यावस्था मिलाइने छ।
- गर्भवती महिलाहरूको स्वास्थ्य अवस्था स्वस्थ राख्न (PNC, ANC) चेकअपलाई मजबुत बनाइनेछ, दम्पतीलाई फोलिक एसिड चक्किको पहुँचमा पुर्याइनेछ। साथै गर्भवति महिलाको रगत, हेमोग्लोबिन र पिसाबको जाँचलाई सहूलियत प्रदान गरिनेछ।
- मातृ तथा नवजात शिशु मृत्युदर शुन्य बनाउन साथै घरमा सुत्केरी हुने दर शुन्य बनाउन पालिका भित्र निशुल्क तथा पालिका बाहिर जानुपर्ने भएमा एकतर्फि निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिदै सुत्केरी प्रोत्साहन, महिला स्वयंसेविका प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- सबै स्वास्थ्य संस्थासम्मको सडक व्यवस्थित गर्न प्रयास गरिनेछ।
- “स्वस्थ्य नागरिक—समुन्नत पालिका” सबै नागरिकलाई सुरक्षित र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ भने बालबालिकामा देखिएको तीव्र अटिज्म र मानसिक रोगहरूलाई निर्मूलिकरण गर्न पहल गरिनेछ।

- प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र सल्यानवाट आँखा, दाँत लगायतका रोगको निदानका लागि नियमित रूपमा उपचार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- नेचा अस्पताललाई थप व्यवस्थित बनाउँदै २४ सै घन्टा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाप्रवाहमा जोड दिइनेछ । पालिका भित्र संचालित वर्थिङ सेण्टरको उचित व्यवस्थापनसँगै प्रभावकारी सेवालालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- पालिका भित्र संचालित वर्थिङ सेण्टरको उचित व्यवस्थापनसँगै प्रभावकारी सेवालालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ७० वर्ष नाघेका ज्येष्ठ नागरिक, ५ वर्षमुनिका बालबालिकालाई विरामी भएको र डाक्टर तथा स्वास्थ्यकर्मीको सल्लाह अनुसार रेफर गर्ने अवस्थामा ओखलढुंगा तथा सोलुखुम्बु भित्रका जुन सुकै स्वास्थ्य संस्थामा जान एक तर्फी निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवालालाई निरन्तरता दिइने छ । साथै यस आर्थिक वर्षबाट क र ख वर्गका अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई सो सेवा उपलब्ध र स्वास्थ्य विमाको व्यवस्था गराइनेछ ।
- गम्भीर तथा आपतकालिन अवस्थाका विरामीहरूलाई गाउँपालिकाको स्वास्थ्य उपचार कोषबाट सहयोग गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नेचासल्यान गाउँपालिकामै पोष्टमार्टम गर्ने/गराउने व्यवस्थाका लागि थप पहल गरिने छ भने शव बहानको व्यवस्थापनमा जोड दिइने छ ।
- आमा र बच्चाको पोषण अवस्था सुदृढ गर्न समुदाय केन्द्रित "स्वास्थ्य आमा समुह सँग स्वास्थ्य कर्मी" कार्यक्रम साथै प्रसूति भेटघाट कार्यक्रम सँगै सुत्केरी पोषण कोसेली कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- गाउँपालिका पूर्ण खोप सुनिश्चित भईसकेकाले नियमित खोप कार्यक्रमलाई व्यवस्थित र अझ प्रभावकारी बनाउँदै पुर्ण खोपसुनिश्चित पालिकाको अवस्थालाई कायम राखिनेछ ।
- सुरवात गरिएको विमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- पालिका भित्रका सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्थाको अभिलेख व्यवस्थित गरिनेछ ।
- सार्वजनिक क्षेत्रमा धुम्रपान तथा सुर्तिजन्य पदार्थको बेचबिखनलाई निरुत्साहित गर्न विशेष पहल गरिनेछ, सुर्तिजन्य पदार्थ नियन्त्रण तथा नियमन गर्ने ऐन लाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने प्रवन्ध मिलाइनेछ । र स्वास्थ्यमा असर पर्ने पेय पदार्थलाई निरुत्साहित गर्दै लगिनेछ ।
- नसर्ने तथा मानसिक रोगको प्रकोप सम्बन्धि सचेतनामुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा निरन्तरता दिइदै समुदाय केन्द्रित बनाइने छ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूको न्युनतम सेवा मापदण्ड अनुसार चाहिने सामग्री तथा उपकरणहरूको व्यावस्थापनको लागि थप पहल गरी गुणस्तरीय सेवाको सुनिश्चितता गरिने छ ।
- किशोरीहरूमा हुने रक्तअल्पताको रोकथाम तथा विद्यालय स्वास्थ्य पोषण कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउन "विद्यालयसंग स्वास्थ्यकर्मी कार्यक्रम" को निरन्तरता दिइनेछ ।
- रेविज तथा टिटानास जस्ता प्राणघातक रोगको रोकथामका लागि पालिका भित्रै निःशुल्क खोप उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइने ।
- प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र दोदी र नेचा अस्पतालमा आर्थिक कारोबार सहित अन्य विवरणको अनिवार्य रूपमा अनलाइन प्रविधि मार्फत आमदानीको पारदर्शिता गरिने छ । साथै निःशुल्क रूपमा उपलब्ध हुने ९८ प्रकारका औषधीको कमि हुन नदिन तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितताका लागि विशेष पहल गरिनेछ । सि.डि.पी औषधीको लागत बढाईनेछ ।

- पालिकासँग जेष्ठ नागरिक" कार्यक्रम अन्तर्गत जेष्ठ नागरिकको घर घरमा स्वास्थ्य परिक्षणको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइदै सेवालाई थप व्यवस्थित गरिने छ ।
- प्रत्येक वडाका दलित, लोपोन्मुख जनजातीलाई स्वास्थ्य विमाको पहुँच पुर्याइने छ, साथै गाउँपालिकामा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित आर्थिक सहायताका आवेदकलाई स्वास्थ्य विमामा आवद्धता गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शारीरिक तथा मानसिक स्वास्थ्यका लागि योग प्रशिक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नागरिक आरोग्य शिक्षा, स्वस्थ जीवनशैली र नसर्ने रोग व्यवस्थापन जस्ता कार्यक्रम लागु गरि सचेतना प्रदान गरिनेछ ।
- विद्यालय आयुर्वेद शिक्षा, विद्यार्थीलाई पोषण शिक्षा जस्ता कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- नेचावेतघारी स्वास्थ्य चौकी मार्फत टेलिमेडिसिन सेवा सञ्चालनको लागी पहल गरिनेछ ।
- माहिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका पेन्सन बचत कोष स्थापना गरी मासिक वचतको सुरुवात गरिनेछ ।

५. संस्कृति तथा पर्यटन

- नेचासल्यान गाउँपालिका भित्र विस्तृत परियोजना प्रस्तावना (डिपिआर) निर्माण भएका र आगामी आर्थिक वर्षमा महत्वपूर्ण योजनाको समेत डिपिआर थप गरी यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने समुदायहरूको सामुदायिक भवन, गुठी, संस्कृति, संस्कार, संग्रहालय संरक्षण र व्यवस्थित गर्न पहल गरिनेछ । सामुदायीन भवन वी.पी. छेउ र, वेतघारी मन्दिर र समुदाय, सरकार साझेदारीका गौरवको आयोजनको रूपमा विकास गरिएको योजनालाई पूर्णता दिन निरन्तरता दिइनेछ ।
- यस अघि तयार गरिएको पर्यटन गुरुयोजनालाई आवश्यकताको आधारमा परिमार्जन थप गरि गाउँपालिका भित्रका विभिन्न स्थानहरू, तुइन्टार, फुर्के जम्दीपार्क, चिसापानी गौरी, आहाले, भेडिखोर काँचोपाते, गौरीटाप हुँदै पिके जोड्ने माथिल्लो पर्यटन पदमार्ग र तुइन्टार, चर्पु, बिहिवारे, ठाँटीडाडा सल्यान हुँदै थुलुङ दुधकोशीको देउसा बुडीडाँडा हुँदै सगरमाथा जोड्ने तल्लो पर्यटन पदमार्गको संचालनका लागि थप पहल गरिने छ । साथै नेचासल्यान गाउँपालिकाको अर्थतन्त्रलाई प्रभाव पार्न सक्ने रमणीय स्थल गौरीटाप आहालेक्षेत्रलाई केन्द्रित गरि गत आर्थिक वर्षमा डिपिआर गरिएकाले सोही अनुसारको सम्रचना निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- नयाँ घर निर्माण गर्दा ग्रामिण मौलिकता झल्किने किसिमका घरहरू बनाउन प्रोत्साहित गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- भाषिक, जातीय तथा सांस्कृतिक विविधताको संरक्षण गरि मौलिक संस्कार र संस्कृतिलाई पर्यटनसँग जोड्दै लगिने र विभिन्न जात जातीहरूको भाषा धर्म, संस्कार संस्कृति भेषभुषाको जर्गेना गर्दै सांस्कृतिक पुरातात्विक संग्रहालय निर्माण कार्यलाई पूर्णता दिइनेछ ।
- गौरीटाप क्षेत्रमा जीपलाईन निर्माण कार्य थालनी भएकाले पूर्णता को लागि सो क्षेत्रमा पर्यटकीय हब बनाउन थप पहल गरिनेछ ।
- पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि सरोकारवाला निकाय, गैरसरकारी संस्था, संघसंस्था, निजी लगानीकर्तासँग आवश्यक सममन्वय र सहकार्य गरी स्थानीय नागरिकको प्रत्यक्ष सहभागिताको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- धार्मिक एवं पर्यटकीय महत्व बोकेका गौरीटाप, आहाले, फुर्के जम्दिपार्क, चिसापानी, सुकेपोखरी, ठाँटीडाँडा, थामडाँडा, थलाडाँडाँलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्दै केहि स्थानहरूमा योग साधना तथा पिकनिकस्थल संचालन गर्ने केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- दिगो, आय तथा रोजगारीमुलक, प्रविधि र वातावरणमैत्री पर्यटन नीति अवलम्बन गरिनेछ । पर्यटकिय पूर्वाधारमा मौलिकतालाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रका सवै धर्म, भाषा र संस्कृतिको सम्मान र संरक्षणमा जोड दिइनेछ । साथै स्थानीय कला, संस्कृतिलाई आर्थिक उत्पादनसँग जोड्ने कार्यक्रम तय गरिनेछ ।

- गाउँपालिकाका कृषक तथा व्यवसायीहरूलाई उत्प्रेरणा प्रदान गर्न एवम् गाउँपालिकालाई प्रवर्द्धन गर्न कृषि तथा पर्यटन कृषि पर्यटन महोत्सव आयोजना गर्न पहल गरिनेछ।
- सहिदहरूको सम्मानका लागि वडा नं ५ को उपयुक्त स्थानमा सहिद स्मृति पार्क स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ।

६. पूर्वाधार विकास तर्फ

भवन

- लागत अनुमान धेरै भएका ठूला विकास आयोजनाहरू संघ एवं प्रदेश सरकारसँग माग गर्ने र संघ र प्रदेशबाट विनियोजित योजनाहरू कार्यान्वयनमा आवश्यक सहयोग र सहजीकरण गरिनेछ ।
- पालिकालाई कार्यक्षेत्र बनाई दर्ता भएका संघ सस्थाले न्युनतम २ रोपनी जग्गा, कार्यक्षेत्रको प्रकृति हेरी सदस्य सख्या, सस्था सञ्चालनको निश्चित आर्थिक श्रोत र उदेश्यको किटान हेरेर मात्रै स्थानीय सरकारले लगानी गर्ने छ । त्यस्ता सस्थाले निर्माण गर्ने भवनहरूमा उपभोक्ताहरूको न्युनतम ३० प्रतिशत लागत साझेदारीको अनिवार्य सुनिश्चितता हुनु पर्ने छ ।
- निर्माणाधिन अवस्थामा रहेका भवनहरूलाई पूर्णता दिनको लागि निरन्तर प्रयास गरिनेछ।
- बुधबारे र विहिवारे बजारलाई बजारीकरण तथा शहरीकरण गर्दै सेवा सुविधायुक्त स्मार्ट भिलेजको रूपमा विकसित गर्ने कार्यलाई थप पहल गरिनेछ ।
- स्थानीय सरकारको अधिकार क्षेत्रभित्र रहेको सरकारी जग्गा तथा सम्पत्तिको संरक्षणमा जोड दिइने छ ।

सडक/यातायात

- सडकलाई व्यवस्थित बनाउनका लागि रोलर खरिद गरि ग्रामिण सडकहरूलाई १२ महिना नै संचालन गर्ने गरि स्तरोन्नतीको कामलाई थालिनेछ।
- सडक गुरुयोजना, मापदण्ड तथा प्राथमिकता निर्धारण भएका सडकको क्षेत्र कायम गरी सडक विस्तार र स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- सडक सुरक्षाका लागि ट्रफिक प्रहरी, चालक तथा सरोकारवालासँग समन्वय गरी जनचेतनाका कार्यक्रमहरू अगाडि बढाइनेछ ।
- सडकहरूलाई प्रयोग र उपयोगिताको आधारमा प्राथमिककरण गरि गाउँपालिका स्तरीय, वडा स्तरीय र टोल स्तरीय सडकमा वर्गिकरण गरि स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई तीव्रता दिइनेछ ।
- सडकको निर्धारित मापदण्ड पुरा गरी जग्गाको लगत कट्टा गर्ने कार्यको प्रारम्भ गरिनेछ । साथै सडकको दौया बाँया संरचना निर्माण गर्दा मापदण्ड अनुसार लागु गर्न जोड दिइनेछ ।
- मानवीय जोखीम न्युनीकरण गर्न र सहज आवात जावतको लागी खोला खेल्सीहरूमा काठे तथा फलामे पुलको निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- नेचासल्यान गाउँपालिका भित्र रहेका सडक क्षेत्रमा रहेका यातायात आवागमनमा असर गर्ने रुख,हाँगा, झाडि, वुट्यान आदी हटाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।

७. संस्थागत विकास, सेवाप्रवाह तथा सुशासन

- नीति तथा कानून निर्माणमा नागरिक सहभागिता अभिवृद्धि गर्न प्रस्तावित नीति, कानून तथा कार्यविधि स्वीकृत गर्नु अघि सार्वजनिक रूपमा आह्वान गर्ने प्रणालीलाई संस्थागत गरिनेछ ।
- सूचना तथा गुनासो व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन सूचना प्रविधिमा आधारित एवम् अन्य संयन्त्रको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नीति, कानून, योजना तथा निर्णयहरू नियमित रूपमा वेबसाइट मार्फत सार्वजनिक गर्ने र प्राप्त पृष्ठपोषणलाई नीति, कानून तथा योजनामा समावेश गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।
- संघसंस्थालाई जिवित बनाईराख्न कला, संगित, उत्पादन, सरसफाई जस्ता कार्यक्रम समेटेर सक्रिय बनाइनेछ।

- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवासुविधालाई चुस्तदुरुस्त र नागरिकमैत्री बनाउन प्रयास गरिनेछ।
- गाउँपालिकाले जनतालाई सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गरि विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिको सुदृढ गरिनेछ।
- गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गरिनेछ।
- कर प्रणालीलाई सेवाग्राहीमैत्री बनाउने र सेवा प्रवाहलाई राजस्व परिचालनसँग आवद्ध गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्दै लगिनेछ। राजस्वको सबै गतिविधिलाई डिजिटलाईजेसन को पहल गरिनेछ।
- न्यायिक समितिबाट न्याय सम्पादन गर्ने कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ।
- राजस्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा गरी राजस्व परिचालनका सम्भाव्य क्षेत्रहरूको अध्ययन गरी राजस्वको परिचालनको क्षेत्र, दायरा, दर तथा राजस्व प्रशासनमा सुधार गर्दै लगिनेछ।
- राजस्व परिचालनका विद्यमान कानूनी व्यवस्था तथा वित्तीय साक्षरता सम्बन्धमा जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, समुदाय, व्यवसायी तथा सरोकारवाला लागि सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को परिधिभित्र रहि राजस्व संकलनका सबै सम्भावना र क्षेत्रहरूको खोजि गर्दै राजस्व सुधार कार्ययोजना तयार गरी प्रगतिशिल र समतामूलक रूपमा करका दरहरू निर्धारण गरिनेछ।
- सार्वजनिक खर्चलाई मितव्ययी र नतिजामूलक बनाउने कार्यमा थप जोड दिइ चालु प्रकृतिका खर्चहरू न्यूनिकरण गर्ने नीति लिइनेछ।

८. महिला, बालबालिका, अपांगता तथा ज्येष्ठ नागरिक

- महिला, दलित, अल्पसंख्यक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको आर्थिक, सामाजिक, सशक्तिकरणका लागि विभिन्न सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्नुका साथै वीउपूजी टेवा सहितका सीपमूलक तालिमहरू संचालन गर्नुका साथै एकल महिला पाठशाला कार्यक्रमको पहल गरिनेछ।
- गृहिणी महिलाहरूलाई आत्मनिर्भर बनाउनका लागि गृहिणी महिला स्वरोजगार कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले व्यवसाय दर्ता गर्न चाहेमा व्यवसाय दर्तामा छुट दिनुका साथै अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले संचालन गरेको व्यवसायलाई प्रवर्द्धन र प्रोत्साहन गर्नका लागि आर्थिक सहयोगको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- ज्येष्ठ नागरिकहरूको ज्ञान, सीप र अनुभव नयाँपुस्तामा हस्तान्तरण गर्ने कार्यक्रमको थालनी गरिनेछ।
- बालबालिका माथि हुने शारीरिक, मानसिक, यौनजन्य दुर्व्यवहार न्यूनीकरणका लागि बहस पैरवी तथा सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने तथा विहे नगरी स्नातक उत्तीर्ण गर्ने किशोरीलाई गाउँपालिकाबाट सहयोगका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- संगठित गरिएको एकल महिला समूहहरूलाई जिविकोपार्जन गर्न सहजताका लागि उपलब्ध गराईएको अनुदानको उपलब्धि मापन गरि थप कार्यक्रम विस्तार गरिनेछ।
- उद्यमि महिलाहरूलाई उत्पादनको आधारमा प्रोत्साहन गरिनेछ।
- अर्थोपार्जनको लागि महिला समूहहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिने छ। साथै महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम, तालिम तथा अभियानहरू सञ्चालन गरि जनचेतना बढाइने छ।
- बालिका वचत खाता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- ज्येष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरूका लागि यातायात छुटका लागि यातायात व्यवसायी तथा सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरिनेछ।
- सुरक्षित मातृत्व र पाठेघर सम्बन्धि रोगको रोकथामका लागि खोप कार्यक्रम र शिविरको व्यवस्थापन गरिनेछ। शिविरमा पहिचान भई रिफर भएका महिलाहरूलाई थप सेवाको लागि अस्पतालसँग समन्वय गरिनेछ।

- यस नेचासल्यान गाउँपालिकाले प्रदेश सरकार सामाजिक विकास मन्त्रालय र करुणा फाउन्डेसन नेपाल सँगको त्रिपक्षीय लागत साझेदारीमा सञ्चालित अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनःस्थापना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको वडास्तरमा गठित मिलिजुली समूहहरूलाई अध्ययन, अवलोकनको अवसर प्रदान गरिनेछ। अवलोकनबाट प्राप्त ज्ञान, सीपलाई समूहमा लागु गराउन प्रोत्साहित गरिनेछ।
- विद्यार्थीलाई जागरुक बनाउन जनप्रतिनिधि, कर्मचारीविच अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- घरेलु हिंसा तथा महिला विरुद्ध हुने जुनसुकै प्रकारका हिंसा अन्त्य गर्न सुरक्षा निकाय तथा अन्य सार्वजनिक सरकोरावाहरूसँगको समन्वयमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवसहरू संचालन गरिनेछ।

९. बन तथा वातावरण

- विकास निर्माणका कार्यहरू सञ्चालन गर्दा वातावरणीय असर र दिगो विकासको अवधारणा अनुसार सम्पन्न गरिनेछ।
- सामुदायिक बनहरूसँग समन्वय गरेर बाँदर नियन्त्रणका लागि बन क्षेत्रभित्र फलफूल तथा अन्य बोट विरुवा वृक्षरोपण गरिनेछ।

१०. विपद व्यवस्थापन

- विभिन्न विपदहरूको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि संघीय र प्रदेश सरकारका निकाय तथा गैरसरकारी संघसंस्थासँग समन्वय गरि कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको क्षेत्रमा वर्षेनि हुने बन डढेलोबाट क्षति हुँदै आएकोले बनमा आगो लागि गराउनेलाई कानुनी दायरामा ल्याई कारवाहीको भागिदार बनाइनेछ।
- विपदमा परेका व्यक्ति तथा परिवारलाई विपद जोखिम व्यवस्थापन कोषबाट राहात उपलब्ध गराइनेछ।
- विपद व्यवस्थापन सहयोगका लागि नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, नागरिक समाज, रेडक्रस र अन्य सेवा संस्थासँग समन्वय गरिनेछ।

११. युवा तथा खेलकुद

- युवाको शारीरिक तथा मानसिक विकासको लागि गाउँपालिका तथा वडा स्तरमा विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिताहरू सञ्चालन गरिनेछ। साथै अनियन्त्रित, अव्यवस्थित खेलाडी वा समूहलाई एकद्वार प्रणालीबाट व्यवस्थित रूपमा संचालन गरिनेछ।
- युवाहरूलाई खेलप्रति आकर्षित गर्न कभर्ड हल निर्माणको लागि प्रक्रिया अघि बढाइनेछ।
- गाउँपालिकामा फुटबल, भलिबल, ब्याडमिन्टन, तेक्वान्दो लगायतका खेलकुदको सम्भावना भएकाले यसको थप प्रवर्द्धनका लागि प्रतियोगिताहरू संचालन गरिनेछ।
- निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको वडा नं ३ र ४ को फुकेँ, वडा नं १ को ओस्पु र वडा नं ५ को लाहुरेचौर खेल मैदानलाई थप व्यवस्थित बनाउदै लगिनेछ।

१२. खानेपानी

- नेचासल्यान गाउँपालिका अन्तर्गत खानेपानीको सुविधा नपुगेको क्षेत्रमा सुरक्षित, स्वच्छ र सर्वसुलभ खानेपानीको आपूर्ति व्यवस्थालाई सुनिश्चित गर्न पानीका मूल, श्रोत तथा सीमसार क्षेत्रको संरक्षण, संवर्द्धन तथा दिगो उपयोग, लिफ्टिङ परियोजना कार्यक्रमकोलागि आवश्यकतानुसार संघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय र सहकार्यमा गरिनेछ।
- सबै नागरिकलाई स्वच्छ र गुणस्तरीय खानेपानी सेवा उपलब्ध गराउन एक घर एक धारा पुर्याउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- पुराना ढुंगेधारा, कुवा र पधैराहरूको संरक्षणको निरन्तरता दिइनेछ।

१३. फोहोरमैला व्यवस्थापन तथा सरसफाई

- गाउँपालिकालाई सिसा/वोटलमुक्त बनाई सफा पालिका निर्माणको अभियानलाई निरन्तरता दिईने छ।

- सफा र सुन्दर बजार निर्माण गर्न बुधबारे र विहिवारे बजार क्षेत्रको फोहारमैलाको उचित व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिदै व्यवसायी र घरधनीलाई पालिकामा सुचिकृत गराई फोहोर शुल्क लिने कार्यको प्रारम्भ गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारको सन् २०३० सम्ममा सबैका लागि र सधैका लागि पूर्ण सरसफाई हासिल गर्ने लक्ष्यलाई स्थानीयकरण गर्दै लगिनेछ ।
- बजार क्षेत्रका प्रत्येक घर होटल पसल र घरधनीले फोहोरलाई वर्गिकरण गरि कुहिने र नकुहिने छुट्टाछुट्टै रुपमा राख्न पर्नेछ । फोहोर संकलन गरि डम्पिङ साइडमा व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- पृथ्वी र प्रकृति साझा हो सबैले संरक्षण गर्नु र सफा राख्न कर्तव्य हो । आफुले प्रयोग गर्ने प्लाष्टिक प्लाष्टिकजन्य सामग्रीको प्रयोग पछि जथाभावी फाल्न निषेध गरिने छ ।

१४. उर्जा तथा सिँचाई

- हाम्रो पालिका उज्यालो पालीका बनाउने अभियानलाई सार्थक बनाउदै लगिनेछ । साथै नेपाल विद्युत प्राधिकरणको राष्ट्रिय लाईन जडान गर्न छुट भएको क्षेत्र तथा घरमा विस्तार गर्न समन्वय गरिने छ ।
- पुरानो कुला, पानी मुहानको संरक्षण तथा संवर्द्धन गर्दै सिँचाईको व्यवस्थापन र सञ्चालनका लागि डिभिजन कार्यालय, संघ र प्रदेश सरकारसँग निरन्तर समन्वय गरिने छ ।
- एकल महिला, एकल पुरुष, विपन्न, दलित, घर परिवारका व्यक्तीलाई घरायसी विद्युतीय उपकरणहरू जडानका लागि दिइदै आएको सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१५. सूचना तथा संचार प्रविधि

- नागरिकले घरबाटै कर तिर्न सक्ने गरि कर प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्दै डिजीटलाईजेसन गर्न विशेष पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिका तथा वडावाट सम्पादन हुने काम अनलाईन प्रणालीवाट प्रदान गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रका ऐतिहासिक, धार्मिक, पुरातात्विक, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाहरू लगायत गाउँपालिकावाट प्रवाह हुने सेवाका विषयमा आम नागरिकलाई सुसूचित गर्न सञ्चार माध्यमसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा नेपाल टेलिकमवाट गुणस्तरका आधारमा अप्टिकल फाईबर कार्यक्रम संचालन भइरहेकोले आगामी वर्ष सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरि तीव्र रुपमा सेवा प्रवाहको लागि कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।

१६. सामाजिक सुरक्षा तथा पंजिकरण सेवा

- व्यक्तिको कानुनी पहिचान र राज्यवाट प्रवाह हुने विभिन्न सेवा प्राप्तिका लागि व्यक्तिगत घटनाहरू ३५ दिन भित्र अनिवार्य रुपमा दर्ता गर्नको लागि सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सञ्चार र पहुँच अभियानद्वारा सामाजिक सुरक्षा भत्ता भुक्तानी तथा घटना दर्ताको महत्व र उपादेयता बारे जानकारी गराई नागरिकको सहभागिता बढाइनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणमा लक्षित वर्ग अशक्त, अपाङ्गता भएका तथा भौगोलिक विकटताका कारण बैंक पहुँच नभएका वडाहरूमा स्थलगत वितरणमा सहजीकरण गरिनेछ ।
- घटना दर्ता सम्बन्धि पूर्णता मापन गरिनेछ ।

१७. सहकारी तथा वित्तीय क्षेत्र

- सहकारी संस्थाहरूको सुदृढिकरण, विकास र प्रवर्द्धनका लागि नियमन, निरीक्षण तथा अनुगमनको व्यवस्था मिलाईनेछ । साना किसानहरू र कम आयस्तर रहेका नागरिकहरू आवद्ध रहेको सहकारी संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक सहयोग पुर्याइनेछ ।
- स्थानीय सरकार, निजी क्षेत्र र सहकारीबीचको सहकार्य र साझेदारीमा उत्पादन तथा सेवामुलक उद्योग व्यवसाय स्थापना गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- वित्तीय साक्षरता सम्बन्धि कार्यक्रम संचालनको लागि वित्तीय संस्थासँग सहकार्य गरिनेछ ।

- यस गाउँपालिकाभित्र नेपाल केन्द्रिय साना किसान सहकारी संस्थाबाट संचालित करिव ८०% महिलाको सहभागितामा गठन भएको २ वटा संस्थालाई आयआर्जन गर्न/गराउन विउपूँजीको रूपमा आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाउने।

१८. उद्योग वाणिज्य

- साना तथा मझौला उद्योग प्रवर्द्धन तथा स्थापना गर्न उद्योग वाणिज्य संघसँग समन्वय गरिनेछ।
- उद्योग व्यवसायीहरूलाई व्यवसायिक, सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत गाउँपालिकाको समग्र विकासमा सहभागी हुन प्रेरित गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको आन्तरिक श्रोतलाई टेवा पुग्ने गरि खानेपानी प्रशोधन, काष्ठ उद्योग, पशु व्यवसायलाईलाई गुणस्तर दाना उत्पादन उद्योग, जडिवुटि प्रशोधन जस्ता उद्योगको लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाईनेछ।
- गाउँपालिकामा वसोवास गर्नु हुने इच्छुक किसान, व्यापार व्यवसायीहरूले व्यवसाय संचालन गर्न चाहेमा वित्तीय संस्थाहरूसँग समन्वय गरी गाउँपालिकासँग सम्झौता गरी सहूलियत व्याजदरमा कर्जाको व्यवस्था गरिनेछ।

सभाका सदस्यज्यूहरू

अन्त्यमा,

नेचासल्यान गाउँपालिकाको समग्र विकास,संमृद्धि शुसासनका लागि प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले समेटेको विषय कार्यन्वयन गर्नु सबैभन्दा महत्वपूर्ण हुनेछ। प्रस्तुत गरिएको नीति तथा कार्यक्रममा स्थानीय स्तरको आवश्यकता, स्थानीयको माग र इच्छालाई समेट्न प्रयास गरिएको छ । यस नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमामा राय सुझाव दिनुहुने संघ तथा प्रदेशका माननीय सांसदज्यूहरू, विभिन्न राजनितिक दल, नागरिक समाज, शैक्षिक क्षेत्र,विभिन्न संघसस्था लगायतका सामुदायिक क्षेत्र,निजि क्षेत्र एवं देश विदेशमा रहनुभएका समस्त नेचासल्यानवासीहरूलाई धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । यसनीति तर्जुमा गर्न अहोरात्र खटिइ सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिज्यू र राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूलाईविशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दै प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा आम नेचासल्यान वासी दाजुभाइ दिदीबहिनीहरूको पूर्ण सहयोग रहनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

नेचासल्यान गाउँपालिका

मिति २०८२ असार ३० गते